

Pradžia>Pinigai ir piniginiai reikalavimai>Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse Turto apsaugos priemonės teikiant reikalavimus ES šalyse

Estija

1 Kokių rūšių priemonių esama?

Ieškinių užtikrinimo priemonės yra šios:

- nustatyti teismo hipoteką atsakovui priklausančiam nekilnojamajam turtui, laivui ar orlaivui;
 - areštuoti atsakovo ar kito asmens turimą atsakovo turtą ir tuo pagrindu Žemės registre įrašyti pastabą, kuria būtų uždraudžiama disponuoti turtu, arba padaryti įrašą kitame turto registre, nurodant, kad turtu disponuoti draudžiama;
 - uždrausti atsakovui atlikti tam tikras operacijas ar veiksmus, pvz., priimant apribojančią teismo nutartį;
 - uždrausti kitiems asmenims perduoti turtą atsakovui arba atlikti kitas prievoles atsakovui, tarp kurių gali būti prievolė perduoti turtą teismo antstoliui arba sumokėti pinigus į šiam tikslui skirtą banko sąskaitą;
 - įpareigoti atsakovą perduoti tam tikrą daiktą saugoti teismo antstoliui;
 - sustabdyti vykdymo užtikrinimo procesą, leidžiant jį tęsti tik pateikus užstatą, arba atšaukti vykdymo užtikrinimo veiksmus, jeigu vykdymo užtikrinimo priemonė yra užginčyta pareiškiant ieškinį arba jeigu trečioji šalis pareiškė ieškinį, kuriuo prašoma panaikinti turto areštą arba paskelbti privalomą vykdymo užtikrinimą nepriimtiniu dėl kitos priežasties;
 - uždrausti atsakovui išvykti iš gyvenamosios vietos, suimti atsakovą ir skirti jam sulaikymą;
 - įpareigoti atsakovą ir, pirmiausia, draudiką įmokėti minimalią sumą, susijusią su nusikaltimu padaryta žala arba su draudimo sutartimi, kai yra tikėtina, kad šią sumą reikės sumokėti vykstant procesui;
 - įpareigoti atsakovą nutraukti nesąžiningos standartinės sąlygos taikymą arba įpareigoti asmenį, rekomenduojantį taikyti sąlygą, nebeteikti rekomendacijos taikyti šią sąlygą arba šią rekomendaciją atšaukti, jeigu pareiškiamas ieškinys dėl nesąžiningos standartinės sąlygos taikymo nutraukimo arba ieškinys dėl nurodymo asmeniui, rekomenduojančiam taikyti sąlygą, nebeteikti atitinkamos rekomendacijos ir ją atšaukti;
 - taikyti bet kurią kitą priemonę, kurią teismas laiko reikalinga.
- Kad užtikrintų ieškinį dėl autorių teisių, gretutinių teisių ar pramoninės nuosavybės teisių pažeidimo, teismas, be kitų priemonių, gali areštuoti prekes, kai įtariama, kad galėjo būti pažeistos intelektualinės nuosavybės teisės, arba nustatyti pareigą perduoti šias prekes, kad jų nebūtų galima pateikti rinkai ar platininti. Jeigu, siekiant užtikrinti ieškinį dėl autorių teisių, gretutinių teisių ar pramoninės nuosavybės teisių pažeidimo komerciniais tikslais, prašoma areštuoti atsakovo banko sąskaitą ar kitą turtą, teismas gali nustatyti pareigą perduoti bankininkystės, finansinius ar komercinius dokumentus arba leisti juos patikrinti. Kad užtikrintų ieškinį dėl neteisėto komercinių paslapčių įgijimo, naudojimo ar atskleidimo, teismas, be kitų priemonių, gali konfiskuoti prekes, jei kyla įtarimų, kad prekių dizainas, savybės, veikimas, gamyba ar prekyba jomis yra labai naudingi dėl neteisėtai įgytų, panaudotų ar atskleistų komercinių paslapčių, arba nustatyti prievolę perduoti tokias prekes, kad jos nebūtų išleistos į rinką ar platinamos.
- Santuokos, išlaikymo ar kitose šeimos bylose teismas, kol vyksta procesas, taip pat gali reguliuoti šiuos dalykus:
- tėvų teises bendro vaiko atžvilgiu;
 - tėvų bendravimą su vaiku;
 - vaiko atidavimą kitam iš tėvų;
 - įstatymo nustatytų išlaikymo pareigų vykdymą, be kitų priemonių, įpareigojant atsakovą proceso metu teikti finansinę paramą arba sumokėti užstatą; naudojimąsi bet kokiais bendro namų ūkio daiktais ir bendru sutuoktinių būstu;
 - bet kokių asmeninių sutuoktinio ar vaiko naudojimui skirtų daiktų atidavimą ar naudojimąsi jais;
 - kitus klausimus, susijusius su santuoka ar šeima, kuriuos esamomis aplinkybėmis reikia išspręsti greitai.

2 Kokiomis sąlygomis tokios priemonės gali būti skiriamos?

2.1 Procedūra

Dėl peticijų ieškiniui užtikrinti teismas nutartį priima ne vėliau kaip kitą darbo dieną po peticijos pateikimo dienos. Teismas gali priimti nutartį dėl peticijos ieškiniui užtikrinti vėliau, jeigu pageidauja prieš tai išklausti atsakovą.

Atsakovas ir kiti proceso dalyviai apie peticijos ieškiniui užtikrinti svarstymą neinformuojami. Jeigu tai yra akivaizdžiai pagrįsta ir, svarbiausia, jeigu peticijoje prašoma laikinai sureguliuoti ginčijamą teisinį santykį, teismas gali pirmiau išklausti atsakovą.

Teismas pagal peticiją taip pat gali užtikrinti ieškinį, kol dar jis nepareikštas. Peticijoje turėtų būti išdėstomos priežastys, kodėl ieškinys nepareiškiamas iš karto. Peticija teikiama tinkamam teismui pagal nuostatas dėl jurisdikcijos. Jeigu teismas užtikrina ieškinį prieš jį pareiškiant, jis nustato terminą, per kurį peticijos pateikėjas turi pareikšti ieškinį. Terminas neturėtų būti ilgesnis nei mėnuo. Jeigu ieškinys nepareiškiamas laiku, teismas atšaukia ieškinių užtikrinimą. Prireikus teismas gali nustatyti ieškinių užtikrinimo priemonę, jeigu atitinkamas turtas priklauso jo teritorinei jurisdikcijai, net jeigu ieškinys pareikštas arba turėjo būti pareikštas kitame Estijos teisme, užsienio teisme arba arbitražo kolegijoje. Priemonę ieškiniui dėl viešajame registre įregistruoto turto užtikrinti taip pat gali taikyti teismas, kurio jurisdikcijai priklauso registro vieta, o jeigu tai yra laivas, – teismas, kurio jurisdikcijai priklauso laivo prirašymo uostas. Teismas gali nustatyti, jog ieškinių užtikrinimas arba tolesnis ieškinių užtikrinimas priklausys nuo užstato pateikimo, kad būtų kompensuota bet kokia žala, kuri gali būti padaryta priešingai proceso šaliai ir trečiajai šaliai.

Teismas užtikrina ieškinį dėl piniginių reikalavimų tik tuo atveju, jeigu pateikiamas bent 5 proc. reikalavimo sumos užstatas, tačiau ne mažiau kaip 32 EUR ir ne daugiau kaip 32 000 EUR. Jeigu, siekiant užtikrinti ieškinį, prašoma sulaikyti atsakovą arba uždrausti jam išvykti iš gyvenamosios vietos, pateiktino užstato suma bus ne mažesnė kaip 3 200 EUR ir ne didesnė kaip 32 000 EUR.

Kai įvykdomos būtinos ieškinių užtikrinimo prašymo sąlygos, teismas vis tiek gali nereikalauti sumokėti viso arba dalies užstato arba nurodyti jį sumokėti dalimis, jeigu dėl ekonominių ar kitų priežasčių negalima pagrįstai tikėtis, kad ieškovas sumokės užstatą, o ieškinių neužtikrinimas ieškoviui turėtų sukelti padarinių, arba jeigu reikalauti iš ieškovo sumokėti užstatą būtų nesąžininga dėl kokios nors kitos priežasties.

2.2 Pagrindinės sąlygos

Teismas gali užtikrinti ieškinį ieškovo prašymu, jeigu yra priežasčių manyti, kad to nepadarius gali tapti sunku įvykdyti teismo sprendimą arba neįmanoma to padaryti. Jeigu aišku, kad teismo sprendimas bus vykdomas už Europos Sąjungos ribų ir minėtas vykdymo užtikrinimas nėra garantuotas tarptautiniu susitarimu, daroma prielaida, kad neužtikrinus ieškinių gali tapti sunku įvykdyti teismo sprendimą arba neįmanoma to padaryti.

Siekdamas užtikrinti ieškinį, kurio dalykas nėra piniginis reikalavimas atsakovui, teismas gali laikinai sureguliuoti ginčijamą teisinį santykį ir, pirmiausia, daikto naudojimo būdą, jeigu to reikia, kad būtų išvengta didelės žalos, savavališkų veiksmų, arba dėl kitos priežasties. Tai gali būti padaryta nepaisant to, ar yra priežasčių manyti, kad neužtikrinus ieškinio gali tapti sunku įvykdyti teismo sprendimą arba neįmanoma to padaryti. Santuokos, išlaikymo ar kitose šeimos bylose teismas taip pat gali taikyti priemones savo iniciatyva.

Būsimą arba sąlyginį reikalavimą apimantis ieškinys arba ieškinyje dėl fakto nustatymo taip pat gali būti užtikrinamas. Sąlyginis reikalavimas neužtikrinamas, jeigu daroma prielaida, kad teismo proceso laikotarpiu sąlyga neįvyks.

Teismas taip pat gali taikyti ieškinio užtikrinimo priemonę ryšium su užsienyje vykstančiu teismo arba arbitražo procesu.

Ieškinio užtikrinimo priemonė taip pat gali būti taikoma, kai ieškovas siekia užtikrinti keletą reikalavimų tam pačiam atsakovui.

Ieškinio užtikrinimo priemonė pasirenkama taip, kad taikoma ji netaptų didesne našta atsakovui, negu galima laikyti pagrįsta atsižvelgiant į teisėtus ieškovo interesus ir aplinkybes. Užtikrinant su piniginiu reikalavimu susijusį ieškinį turėtų būti atsižvelgiama į ieškinio vertę. Teismas gali vienu metu taikyti keletą ieškinio užtikrinimo priemonių.

Asmens sulaikymas arba draudimas asmeniui išvykti iš gyvenamosios vietos, kaip ieškinio užtikrinimo priemonė, gali būti taikomas tik tuo atveju, jeigu tai būtina teismo sprendimo vykdymui užtikrinti ir kai kitų ieškinio užtikrinimo priemonių akivaizdžiai nepakaktų reikalavimui užtikrinti, pirmiausia jeigu yra priežasčių manyti, jog tikėtina, kad asmuo išvyks į užsienio valstybę arba pasiims savo turtą į užsienio valstybę. Asmenį pagal teismo nutartį sulaiko policija. Asmens sulaikymas arba draudimas asmeniui išvykti iš gyvenamosios vietos, kaip turinio ieškinio užtikrinimo priemonė, gali būti taikomas tik tada, kai ieškinio vertė viršija 32 000 EUR.

Jeigu piniginį reikalavimą apimančio ieškinio užtikrinimo nutartimi arba tiesiog ieškinio užtikrinimo nutartimi teismas skiria sulaikymą arba uždraudžia asmeniui išvykti iš savo gyvenamosios vietos, teismas nustato pinigų sumą, kurią šiuo tikslu reikia įmokėti į tam tikslui skirtą banko sąskaitą arba kuriai reikia pateikti banko garantiją. Kai pinigai sumokami arba garantija suteikiama, ieškinio užtikrinimo vykdymas nutraukiamas. Tokiais atvejais teismas atsakovo prašymu atšaukia ieškinio užtikrinimo priemonę ir pakeičia ją pinigų suma arba banko garantija.

Procese pagal peticiją tik tais atvejais, kai tai numatyta įstatyme, gali būti taikoma laikinoji teisinė apsauga. Jeigu pagal įstatymą byloje pagal peticiją gali būti taikoma teisinė apsauga, ją galima taikyti, jeigu tai būtina, kad būtų išsaugota arba laikinai sureguliuota esama padėtis ar statusas, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip. Jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, laikinajai teisei apsaugai taikomos ieškinio užtikrinimo reglamentavimo nuostatos. Jeigu procesą galima pradėti tik pagal peticiją, teismas taikyti laikinąją teisinę apsaugą ir panaikinti arba iš dalies pakeisti nutartį dėl laikinosios teisinės apsaugos gali tik remdamasis peticija, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip.

3 Tokių priemonių dalykas ir pobūdis

3.1 Kokių rūšių turtui šios priemonės gali būti taikomos?

Nelygu, koks priemonės pobūdis ir tikslas, priemonės gali būti taikomos ir kilnojamajam, ir nekilnojamajam turtui, įskaitant pinigus, laivus ir orlaivius.

3.2 Koks yra tokių priemonių poveikis?

Turto areštas

Areštavus turtą atsakovas negali juo disponuoti. Areštavus kitą kilnojamąjį turtą, išskyrus laivų registre įregistruotą laivą arba civilinių orlaivių registre įregistruotą orlaivį, sukuriami teisė į užtikrinimą po arešto.

Kai areštuojamas nekilnojamasis turtas arba registruotas kilnojamasis turtas ar kitas daiktas, į žemės registrą ar kitą registrą pagal ieškovo peticiją ir teismo nutartį dėl ieškinio užtikrinimo įrašoma pastaba ieškovo naudai. Ieškovo prašymu teismas atskirai perduoda nutartį dėl su uždraudimu susijusios pastabos įrašymo į registrą.

Jeigu daikto vertė gali gerokai sumažėti arba jo saugojimas kainuotų nepagrįstai daug, teismas, remdamasis ieškovo arba atsakovo prašymu, gali nurodyti parduoti areštuotą daiktą ir pardavimo pajamas deponuoti šiam tikslui skirtoje banko sąskaitoje.

Turto areštą vykdo teismo antstolis. Teismo antstolis paima jo priežiūrai priklausantį areštuotą daiktą asmens, pateikusio peticiją dėl ieškinio užtikrinimo, prašymu. Tokiais atvejais teismo antstolis iš dalies arba visiškai uždraudžia naudotis daiktu ir gali duoti nurodymus dėl jo, pvz., nurodymą pasirūpinti, kad daiktas būtų saugomas.

Teismo hipoteka

Jeigu įstatyme nenumatyta kitaip, nekilnojamajam daiktui, laivų registre įregistruotam laivui arba civilinių orlaivių registre įregistruotam orlaivui nustatyta teismo hipoteka ieškinio užtikrinimo prašiusiam asmeniui suteikiamos tokios pačios teisės, susijusios su kitomis daikto apsunkinimo teisėmis, kaip ir tos, kurios hipoteka arba įkeitimu pagal jūrų teisę suteikiamos hipotekos kreditoriui, arba tos, kurios registruotais vertybiniais popieriais suteikiamos įkaito turėtojui. Hipotekos suma yra į žemės registrą, laivų registrą ar civilinių orlaivių registrą įrašyto užtikrinto reikalavimo suma. Jeigu pagrindinis reikalavimas išlieka mažesnis kaip 640 EUR, teismo hipoteka nebus nustatyta, jeigu galima taikyti kitas, atsakovui ne tokias žalingas, ieškinio užtikrinimo priemones.

Pagal ieškovo peticiją ir teismo nutartį dėl ieškinio užtikrinimo teismo hipoteka ieškovo naudai įrašoma į žemės registrą, laivų registrą ar civilinių orlaivių registrą. Ieškovo prašymu teismas atskirai perduoda nutartį dėl teismo hipotekos įrašymo į registrą. Hipoteka įsigalioja, kai įrašoma į registrą.

Laivui arba orlaivui nustatčius teismo hipoteką, asmens, prašiusio užtikrinti ieškinį, prašymu teismo antstolis paima jo priežiūrai priklausantį laivą arba orlaivį.

Tokiais atvejais teismo antstolis iš dalies arba visiškai uždraudžia naudotis laivu ir gali duoti kitus nurodymus dėl laivo.

Draudimas išvykti iš gyvenamosios vietos

Draudimu išvykti iš gyvenamosios vietos atitinkamas asmuo įpareigojamas be teismo leidimo neišvykti iš gyvenamosios vietos ilgiau nei dvidešimt keturioms valandoms. Siekdamas įvykdyti draudimą neišvykti iš gyvenamosios vietos, teismas šaukia atsakovą, jeigu atsakovas yra fizinis asmuo, arba atsakovo valdymo organą, jeigu atsakovas yra juridinis asmuo, kad jis šiuo tikslu pasirašytų.

3.3 Kiek laiko tokios priemonės galioja?

Jeigu piniginį reikalavimą apimančio ieškinio užtikrinimo nutartimi arba tiesiog ieškinio užtikrinimo nutartimi teismas skiria sulaikymą arba uždraudžia asmeniui išvykti iš savo gyvenamosios vietos, teismas nustato pinigų sumą, kurią šiuo tikslu reikia įmokėti į šiam tikslui skirtą banko sąskaitą arba kuriai reikia pateikti banko garantiją. Kai pinigai sumokami arba garantija suteikiama, ieškinio užtikrinimo vykdymas nutraukiamas.

Proceso šalies prašymu teismas nutartimi gali vieną ieškinio užtikrinimo priemonę pakeisti kita.

Jeigu teismo hipoteka nustatoma keletui nekilnojamojo turto objektų, laivų ar orlaivių, teismas nutartyje dėl ieškinio užtikrinimo kiekvienam apsunkinam objektui nurodo pinigų sumą, kurią reikia įmokėti į šiam tikslui banko sąskaitą arba kuriai reikia pateikti banko garantiją. Kai pinigai sumokami arba garantija suteikiama, ieškinio užtikrinimas atšaukiamas. Jeigu ieškinio užtikrinimas atšaukiamas arba pakeičiama ieškinio užtikrinimo priemonė, nekilnojamojo turto, laivo ar orlaivio savininkas tampa hipotekos savininku. Remiantis teismo nutartimi, kuria atšaukiamas ieškinio užtikrinimas, savininko prašymu teismo hipoteka išbraukiama iš žemės registro, laivų registro arba civilinių orlaivių registro.

Pasikeitus aplinkybėms ir, pirmiausia, išnykus ieškinio užtikrinimo pagrindui arba pateikus užstatą, arba dėl kitos įstatyme numatytos priežasties teismo proceso šalies prašymu gali atšaukti ieškinio užtikrinimą. Nepiniginis ieškinio užtikrinimas gali būti atšauktas arba iš dalies pakeistas kita, pinigine, priemone tik ieškovui sutikus arba dėl pagrįstos priežasties.

Teismas ieškinio uztikrinimą atšaukia sprendimu, jeigu ieškinys netenkinamas, arba nutartimi, jeigu ieškinys nepriimamas arba procesas byloje nutraukiamas. Teismas taip pat atšaukia ieškinio uztikrinimą, jeigu nutartį užtikrinti ieškinį priėmė kitas teismas, išskyrus atvejus, kai įstatyme numatyta kitaip. Santuokos, išlaikymo ar kitose šeimos bylose teismas gali iš dalies pakeisti arba panaikinti nutartį dėl ieškinio uztikrinimo savo iniciatyva.

4 Ar yra galimybė priemonę apskųsti?

Proceso šalis gali apeliacine tvarka apskųsti nutartį, kuria apskrities arba apygardos teismas uztikrina ieškinį, pakeičia vieną ieškinio uztikrinimo priemonę kita arba atšaukia ieškinio uztikrinimą. Apygardos teismo priimtą nutartį dėl apeliacine tvarka apskųstos apskrities teismo nutarties galima apskųsti Aukščiausiam Teismui (est. *Riigikohus*), tačiau tik tuo atveju, jeigu uztikrinto ieškinio vertė viršija 100 000 EUR arba jeigu ieškiniui užtikrinti asmuo yra sulaikytas arba jam draudžiama išvykti iš gyvenamosios vietos.

Nutartys dėl laikinosios teisinės apsaugos gali būti skundžiamos. Apygardos teismo nutartys dėl tokių apeliacinių skundų negali būti skundžiamos Aukščiausiam Teismui, išskyrus atvejus, kai įstatyme nustatyta kitaip.

Paskutinis naujinimas: 22/02/2024

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingas valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.